

Ki mit léphet az orosz–ukrán háború lezárásának nagy sakkjátszmájában?

MKI Elemzés

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2025.

Szerző(k):

Siklósi Péter

Fejérdy Gergely

Stefán Csaba

Lektorálta:

Vass Ágnes

Jelen elemzés és annak következtetései kizárólag a szerzők magánvéleményét tükrözik és nem tekinthetők a Magyar Külügyi Intézet, a Külgazdasági és Külügyminisztérium, illetve Magyarország Kormánya álláspontjának.

ISSN 2063-9244

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet](#) weboldalán.

A borítókép forrása: Shutterstock

2025. október 15.

Siklósi Péter, vezető kutató, MKI
Fejérdy Gergely, vezető kutató, MKI
Stefán Csaba, kutató, MKI

KI MIT LÉPHET AZ OROSZ-UKRÁN HÁBORÚ LEZÁRÁSÁNAK NAGY SAKKJÁTSZMÁJÁBAN?

KULCSMEGÁLLAPÍTÁSOK:

- Az Amerikai Egyesült Államoknak érdeke az ukrainai háború minél gyorsabb lezárása, és meg is vannak az eszközei ahhoz, hogy azt előbb-utóbb el is érje.
- Oroszország nem tud korlátlan ideig háborúzni, ezért szintén érdeke, hogy elfogadja az amerikaiak – egyébként meglehetősen jó – ajánlatát.
- Ukrajna és Európa nincsenek abban a helyzetben, hogy ezzel nyíltan szembe tudjanak menni, legfeljebb a háttérben tudják befolyásolni az eseményeket.
- Jelenleg még időhúzás zajlik, de a tényleges béketárgyalások akár már az ukrainai sárszezon beköszönte után elkezdődhetnek.

Az elemzés célja, hogy sorra véve az ukrainai háború lezárására bármilyen lényeges befolyással bíró nemzetközi szereplőket, feltérképezze az érdekeiket és céljaikat, majd azok alapján következtetéseket vonjon le a béke elérésének a lehetőségeit illetően.

AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK

Nincs okunk kételkedni abban, hogy az Egyesült Államok tényleg békét akar teremteni Ukrajnában. Nemcsak azért – sőt elsősorban nem azért –, mert Donald Trump elnök a tavalyi választási kampányában ezt ígérte, vagy mert a világ nagy békéltetőjeként akar bevonulni a történelembe, hanem azért, mert ez az amerikai stratégiai érdek. Washington számára az orosz-ukrán

háború másodlagos fontosságú – ha úgy tetszik, stratégiai figyelemmegosztó tényező – a Kínával való vetélkedése szempontjából. Az USA-nak jelenleg ugyanis egyetlen komoly kihívója van, és az nem Oroszország, hanem Kína. A trumpi külpolitika mindent a Pekinggel való rivalizálásnak vet alá – legalábbis megpróbálná, ha hagynák. Ezért fontos számára, hogy békét – de legalábbis önfenntartó stabilitást – érjen el úgy Kelet-Európában, mint a Közel-Keleten, s így a lehető legtöbb anyagi eszközt, katonai erőt, humán erőforrást és szellemi figyelmet Kínára fordíthasson.

Ezért szükséges az orosz-ukrán háborút, lehetőleg minél előbb, valamilyen pragmatikus megoldással lezárni, ami biztosítja, hogy olyan stabil helyzet alakuljon ki, ami nem igényel hosszútávú és jelentős amerikai szerepvállalást és lehetőleg még gazdasági előnyökkel is kecsegtet. A cél tehát nem az „igazság” győzelemre segítése (más szóval: Ukrajna háború előtti határainak visszaállítása és Oroszország megbüntetése), mert ez józan számítás szerint eleve lehetetlen, hanem a háború lezárása, ami egy sokkal realisabb célkitűzés.

Ez elméletileg történhetne békekötéssel vagy „csak” tartós tűzszüneti megállapodással – mindkettőre lehet hozni történelmi analógiákat. Tekintettel azonban arra, hogy a majdani megállapodás tartalma nagyjából a frontvonal realitásait és Ukrajna jelenlegi geopolitikai helyzetének a befagyasztását fogja tükrözni, tehát azt, hogy elveszíti területe közel 20 százalékát, és le kell mondania a NATO-tagságról, valószínűtlenné teszi a békekötés lehetőségét. Ez ugyanis ukrán részről de jure a területeinek és a szuverenitásának egy részéről történő lemondást jelentene, amit Volodimir Zelenszkij elnök és a vezetés politikailag nem élne túl. Ezért sokkal valószínűbb egy tűzszüneti megállapodás, amely tulajdonképpen csak befagyasztaná a jelenlegi helyzetet – azzal a hatalmas különbséggel, hogy nem folya további vér sem a frontvonalon, sem a hátszágban. Erre a megoldásra is lehet jól működő példákat felhozni: például a két Korea között 70 éve áll fenn hasonló helyzet.

Washington a fent bemutatott célja elérése érdekében mindkét félre pozitív és negatív „ösztönzők” egyidejű használatával próbál hatást gyakorolni. Másszóval kiteszi a mézesmadzagot is az asztalra azért, hogy a felek lás-

sák, hogy mit nyerhetnek, ha belemennek az alkuba, de ugyanakkor kiteszi a korbácsot is, sőt gyakran használja is, hogy nyomást gyakoroljon a felekre. Természetesen Ukrajnát egyszerűbb befolyásolnia, hiszen kisebb és gyengébb, mint Oroszország, és katonailag teljesen az Egyesült Államoktól függ. Ebből következik, hogy a háború lezárása felé vezető első és legfontosabb lépés egy amerikai–oroszmegállapodás, amely természetesen nem tartalmazhat olyan pontot, amelyeket Ukrajna még de facto sem fogadhat el, hiszen végső soron az egyezményt Ukrajnának és Oroszországnak kell megkötnie.

Mi az az ajánlat, amellyel Donald Trump megpróbálja rávenni Vlagyimir Putyint a háború befejezésére? A felkínált pozitív lehetőség – a mézesmadzag – az, hogy amennyiben Oroszország hajlandó valóban elfogadható megállapodást kötni a háború lezárásáról Ukrajnával, akkor fokozatosan visszatérhet az amerikai gazdasági együttműködési rendszerbe, ami a szankciók lépésről lépésre történő feloldását is feltételezi. [\(JD Vance alelnök ezt egy interjújában minden köntörfalazás nélkül el is mondta.\)](#) Ez egy kifejezetten vonzó ajánlat lehet, mert bár az orosz gazdaság – az előzetes várakozásoktól eltérően – nem omlott össze a szankciók miatt, de azért azok súlyos negatív hatással vannak rá, és minél tovább tart a háború, annál inkább így lesz. Ami legalább ennyire fontos, ez lehetőséget adna Oroszországnak arra, hogy gazdaságilag újra két lábra álljon, hiszen jelenleg gyakorlatilag egyoldalú függőségbe került Kínától, ami stratégiaileg jelentősen korlátozza az opcióit.

A negatív ösztönzőt – a korbácsot – egyfelől a szankciók körének jelentős bővítése és főleg harmadik szereplőkre kényszerítése jelenti, másfelől újabb, pusztítóbb, nagyobb hatótávolságú fegyverek szállításának a lebegtetése. Ez utóbbit az USA annál is könnyebben megteheti, mivel megállapodása van az Európai Unióval arról, hogy az Ukrajnának átadott amerikai fegyverek árát az európaiak kifizetik, így az az amerikai adófizetőknek nemcsak hogy semmibe sem kerülne, de még hasznot is hozna a hadiipari megrendeléseken keresztül. Ezzel Trump gyakorlatilag azt üzeni Oroszországnak, hogy ha kell, ő az idők végezetéig képes folytatni Ukrajna támogatását, mert egy fillérjébe sem kerül, sőt profitra is szert tesz belőle.

A legtöbb nemzetközi elemző és a teljes sajtó abból indul ki, hogy Trump elnök folyamatosan aszerint változtatja a véleményét, hogy éppen kivel beszél, vagy milyen események történtek, ezért lehetetlen kiszámítani a következő lépését, így pedig nem lehet hatékony a béketeremtés terén. Pedig ez nem jó helyzetértékelés: Trump kétségkívül kiszámíthatatlan stílusa ugyanis inkább hitelesebbé teszi az ajánlatát és a fenyegetéseit is, hiszen „belőle mindent ki lehet nézni”, még a mások számára legelképzelhetlenebb lépéseket is.

OROSZORSZÁG

Oroszország 2022 tavaszán stratégiai értelemben elveszítette ugyan a háborút, hiszen nem tudta rákényszeríteni az akarátát a nála jóval kisebb és gyengébb Ukrajnára, és a hadserege sokkal rosszabb teljesítményt nyújtott, mint amilyen várható lett volna tőle, ám viszonylag hamar képes volt az újratervezésre és csökkentett, de realisabb célok kitűzésére. Azonban három és fél évi szüntelen támadás után még ezt – a Krímen kívül a négy kelet-ukrajnai megye megszerzését – sem sikerült teljes mértékben teljesítenie. Folyamatosan ugyan, ám rendkívül lassan halad előre a fronton, de láthatóan a Nyugat mindig támogatja annyira Ukrajnát, hogy stratégiai áttörést ne tudjon elérni. Reménykedhet persze abban is, hogy Ukrajna majd belülről omlik össze, de ez túlságosan kétséges ahhoz, hogy rövid távon stratégiát lehessen rá építeni.

Eközben az amerikai nyomás is növekszik: Washington azt akarja, hogy Moszkva üljön le tárgyalni, és fejezze be a háborút. A Kreml most az előtt a döntés előtt áll, hogy folytatja a háborút – amelynek a kimenetele mind a ráfordítandó idő, mind az újabb területszerzés tekintetében bizonytalan, s abban reménykedik, hogy Ukrajna belülről omlik össze, miközben azt kockáztatja, hogy Kijev az új nyugati fegyverek segítségével még nagyobb károkat okoz az Oroszország számára kulcsfontosságú kőolaj- és földgáz-infrastruktúrában – vagy megállapodik. Ez utóbbi esetben gyakorlatilag megtarthatná azokat a területeket, amelyeket eddig megszerzett; hivatalossá válna, ami eddig is nyilvánvaló volt, hogy Ukrajna nem lehet NATO-tag;

maga pedig fokozatosan visszatérhetne a nyugati gazdasági vérkeringésbe, amelynek révén stabilizálhatná a gazdaságát és a globális stratégiai pozícióját. Nagy valószínűséggel Putyin elnök a megállapodást fogja választani, a kérdés csak az, hogy mikor.

Legkésőbb az anchorage-i találkozó során Trump és Putyin pontosan megértette a másik fél helyzetét, motivációit, szándékait és lehetőségeit. Ha figyelmen kívül hagyjuk a „kommunikációs zajt”, kiderül, hogy a két fél között azóta gyakorlatilag nem történt valós eszkaláció: Oroszország a nyári – rendkívül lassú – offenzíváját, az USA pedig a tárgyalások megkezdését célzó nyomásgyakorlását folytatta. Ez a helyzet azonban hamarosan véget fog érni, a „sárszezon” beköszöntével ugyanis – legalábbis egy időre – lehetetlenné válik a hadszíntéren való mozgás és katonailag csak a hátszág támadása marad. Jó esély van arra, hogy ez lesz az a pillanat, amikor a felek végre le fognak ülni, és komolyan elkezdenek tárgyalni, de Moszkva addig még megpróbálja a fronton a lehető legjobb alkupozíciót kialakítani. Hogy a tárgyalások mennyi idő alatt hoznak eredményt, nehéz megjósolni, de nem lenne meglepő, ha viszonylag gyorsan megállapodás születne.

Putyinnak természetesen szüksége van arra, hogy az orosz nép bizalmának megtartása érdekében hitelesen tudja kommunikálni, hogy győzött, a háború és az azzal járó áldozatok nem voltak hiábavalók. Valószínűleg ehhez a megszerzett területek, az ukrán NATO-tagság megakadályozása, valamint a szankciók feloldásának ígérete elég lesz számára, különösen úgy, hogy a sajtó és az erőszakszervezetek a kezében vannak.

UKRAJNA

Ukrajna sokkal jobban szerepelt ebben a háborúban, mint bárki gondolta volna közel négy évvel ezelőtt, ami az ukránok harci szellemének, áldozatvállalásának, valamint a Nyugat katonai és pénzügyi támogatásának köszönhető. Ugyanakkor az ország mára meglehetősen kilátástalan helyzetbe került, hiszen a humán erőforrásai kiapadóban vannak, a háborús fáradtság fokozatosan növekszik, s bár a nyugati katonai és pénzügyi segítség még folyamatosan érkezik, de az Egyesült Államok egyértelműen békét akar,

a gazdasági és egyéb problémákkal küzdő Európa pedig egyedül nem lesz képes a harcok folytatásához szükséges nagyságú támogatás nyújtására. Ha Washington egyezsége jut Moszkvával a háborúnak a jelenlegi helyzetnek megfelelő feltételekkel történő lezárásában, és azokat elég lesz de facto elfogadni, akkor az ukrán vezetésnek nem lesz más választása, mint aláírni a megállapodást.

Természetesen érthető, hogy Volodimir Zelenszkij elnök addig is a nyugati segítség maximalizálását igyekszik elérni, és megpróbálja az arra hajlandóbbnak mutakozó európaiakat a lehető legnagyobb mértékben bevonni a háborúba. Ennek az ukrán nemzeti érdekek mellett személyes okai is vannak: a politikai túlélése múlik rajta. A népszerűsége ugyanis a háború elhúzódásával lassan, de folyamatosan csökken, s ezen csak egy jelentős katonai siker segíthetne, annak azonban nagyon kicsi a valószínűsége. A megállapodás megkötésével pedig még rosszabb helyzetbe kerülhet, hiszen az az ellenállási harc vezetőjeként jelentene számára kudarcot. Így nincs igazán jó választása: csak a rossz és a még rosszabb közül választhat.

EURÓPAI UNIÓ

Az Európai Unió vezetői látványosan támogatják Ukrajnát, s egyre inkább [Európa védelmének első vonalaként tekintenek rá](#). A kérdés persze, hogy az EU vezetői alatt pontosan kiket értünk. Amennyiben a külpolitikai kompetenciával rendelkező uniós intézmények vezetőit, a helyzet egyértelmű. Ursula von der Leyen bizottsági elnök, Roberta Metsola, az Európai Parlament elnöke, António Costa, az Európai Tanács elnöke, valamint Kaja Kallias kül- és biztonságpolitikai főképviselő is kiállt Ukrajna további pénzügyi és katonai támogatása, illetve a pontosan nem meghatározott „igazságos ukrajnai béke” mellett – amely szerintük csak úgy érhető el, ha Kijev az „erő pozíciójából” tárgyal. Mivel azonban nem definiálták, hogy ezek alatt a kifejezések alatt pontosan mit értenek, ez éppúgy jelentheti, hogy elfogadják, bármiben is állapodik meg Trump, Putyin és Zelenszkij, mint azt, hogy adott esetben megpróbálják aláásni a békekezdeményezést. Az azonban világosan látszik, hogy – ahogyan a korábbi válságok idején – most

is arra igyekeznek kihasználni a helyzetet, hogy a föderalizmus irányába mozdítsák el az EU-t, és a tagállami fővárosok rovására a brüsszeli központi intézmények hatalmát erősítsék. Erre a közös fegyverkezési programok, de főleg a közös hitelfelvételek kiválóan alkalmasak.

Az Európai Tanácsban helyet foglaló tagállami vezetők többsége szintén ezt a politikát támogatja, árnyalatnyi eltérésekkel: a legjelentősebb tagállamok politikusai látványosan, akár olyan demonstratív lépésekkel is kiállnak Ukrajna mellett, mint amikor Zelenszkij elnököt elkísérték a Donald Trumpgal folytatott tárgyalására. A washingtoni látogatás utáni közös [nyilatkozatuk](#) ugyanakkor azt is megmutatta, hogy miközben retorikailag teljes mértékben egyetértenek Trump szándékaival, a részletek terén olyan feltételeket fogalmaznának meg, amelyek valójában akadályoznák az amerikai elnök törekvéseit. A tagállami vezetők közül jelenleg Magyarország és Szlovákiaé számít különutasnak, bár az utóbbi rendszerint végül csatlakozik az Ukrajnát támogató nyilatkozatok aláíróihoz.

Az Európai Unió jelentős mennyiségű pénzzel segíti Ukrajnát a háború folytatásában, amelynek egy része az EU-ban lefoglalt orosz vagyontárból származik. Ha azonban az USA megállapodna Oroszországgal, Európa önmagában nem lenne képes huzamosabb ideig Ukrajna támogatására, hiszen a minimális gazdasági növekedése mellett magas az eladósodottsága, és rengeteg pénzt kell majd a Trump által követelt és a NATO-tagok által elfogadott, a GDP 5 százalékában meghatározott védelmi fejlesztésekre is fordítani. Ez az egyik oka annak, hogy most már a kamatok mellett a lefoglalt orosz vagyonnak a felhasználása is felmerült. Mindez azt jelenti, hogy végső soron Európának is be kell majd állnia egy amerikai közvetítéssel létrejövő megállapodás mögé, hiszen a biztonsági függősége miatt nem tehet másképp, mint amit az Egyesült Államok diktál, ráadásul pénze sincs rá.

A helyzet ironiája, hogy miközben a jelenlegi európai politikai elit nagy többsége hangosan tiltakozik Oroszországnak a nyugati gazdasági vérkeringésbe történő visszaengedése ellen, annak a legnagyobb gazdasági nyertese éppen Európa lehetne, hiszen az olcsó orosz energiahordozók ismételt megjelenése az energiaárakat lefelé nyomná, ami jelentősen javítaná az európai versenyképességet. A majdani új viszonyrendszerben azonban

az európai–oroszl, illetve szélesebb értelemben az atlanti–oroszl viszonyt nem lehet majd a bizalomra építeni, hiszen az mindkét oldalon hosszú időre elveszett, ezért a helyét az elrettentésnek kell átvennie. A katonai elrettentés és a gazdasági együttműködés kettőse azonban miért ne lehetne működőképes modell?

A német politikai vezetőknek az Ukrajna támogatásához való hozzáállása következetes, de némileg ellentmondásos is. Németország egyre inkább Ukrajna legfőbb támogatójaként kívánja meghatározni önmagát, miközben Friedrich Merz kancellár mindeddig kerülte a német békefenntartók küldésének kérdését és a biztonsági garanciák feletti őrködést, vagyis a tényleges felelősségvállalást. Sőt, Boris Pistorius védelmi miniszter és maga a kancellár is bírálta Von der Leyent, aki megpróbálta meghatározni, hogy mely országok és milyen módon küldenének békefenntartókat Ukrajnába. Ugyanakkor Merz kiáll egy „igazságos béke” és Ukrajna támogatása mellett, és Németország évi kilencmilliárd eurót elő is irányzott erre a célra.

A döntéshozók inkább azért óvatosak, mert a közvélemény-kutatások szerint a békefenntartók küldése népszerűtlen döntés lenne: a lakosságnak csak 34 százalék támogatja, míg 47 százaléka elutasítja azt. Merz azonban eltökélt, mivel úgy véli, a háborút még sokáig nem lehet lezárni, mert egyik fél sem fáradt ki gazdaságilag vagy katonailag, továbbá nem bízik Putyinban, és az orosz rezsimet a németek ellenségének tartja. Ennek megfelelően a német hadsereg arra törekszik – legalábbis a deklarációk szintjén –, hogy olyan módon épüljön újjá, hogy 2029-re képes legyen az esetleges orosz támadás visszaverésére. Habár ez inkább egy viszonyítási alapot jelent, mintsem közvetlen háborús készülődést, az figyelemre méltó, hogy Oroszország ennyire határozottan riválisként jelenik meg a német gondolkodásban.

Merz az Európai Unió vezetőjeként kívánja pozícionálni magát, ugyanakkor a stratégiai gondolkodásában komoly szerepet kap az, hogy Közép-Európa után Kelet-Európában (Ukrajnában, Moldovában és Romániában) is a német gazdasági erő váljon a meghatározóvá. Ennek részeként az ukrán hadsereg felfegyverzésében a Rheinmetall helyi gyárai kulcsszerepet töltenének be. Nem véletlen, hogy a német fegyverexport éppen most [döntött rekordot](#).

Franciaország az ukrajnai háború lezárását kezdettől fogva egy európai, illetve egy szélesebb körű nemzetközi együttműködés formájában képzei el – persze mint mindig –, valamilyen francia vezető szerep mellett. Párizs kommunikációja szerint nem kizárólag Ukrajna a tét, hanem egész Európa biztonsága, ezért azt hangsúlyozza, hogy az orosz expanziót még az EU határaitól távol kell megállítani, és ezzel párhuzamosan az uniós védelmi kapacitásokat jelentősen meg kell növelni. Ezt hagyományosan az európai stratégiai autonómia szellemében képzei el, amelynek keretében természetesen szívesen veszi a francia hadiipari termékekre vonatkozó megrendeléseket. Párizs azonban tisztában van a realitásokkal – hogy jelenleg a védelem terén Európának az USA-tól való függősége nagyon is meghatározó –, de már középtávon sem tartja lehetetlennek a nagyobb önállóság megteremtését. Ez ugyanakkor nem akadályozza meg Emmanuel Macron elnököt abban, hogy Washingtonnal is szorosan együttműködjön, időnként a „Trump whisperer” szerepében tetszelegve.

A francia vezetés a nyilvánosság előtt annak az aggodalmának ad hangot, hogy bármilyen megállapodás is születne, Moszkva nem tartaná azt be, sőt az esetleges tűzszüneti egyezményt is egy még nagyobb offenzíva előkészítésére használná fel. Párizs ezért a „hajlandók koalíciójának” egyik motorjaként már korábban sem zárta ki a megállapodás garantálására egy katonai kontingens (Londonhoz hasonlóan ötezer fő) Ukrajnába küldését. A francia katonai körökben azonban vita alakult ki egy ilyen küldetés értelme kapcsán, ami érthető, hiszen a legtöbb elemzés szerint az orosz–ukrán frontvonal hatékony ellenőrzéséhez legalább százezer katonára lenne szükség, így az eddig összesen felajánlott húszezer fő inkább csak szimbolikus jelentőséggel bír. Ráadásul a hadsereg vezetése szerint a terv az USA – az amerikai hírszerzési és egyéb technikai segítség – nélkül nem is kivitelezhető. Párizs ezért most azt hangsúlyozza, hogy kizárólag egy fegyverszüneti vagy békemegállapodás esetén, a koalíciós partnerekkel egyetértésben és az Egyesült Államokkal együttműködve küldene katonákat Ukrajnába.

Ugyanakkor az is világos, hogy a folyamatos belpolitikai válsággal és a népszerűsége mélyrepülésével küzdő Macron elnöknek a külpolitika egyfajta menekülési terep is, amelyen a saját és Franciaország vezető szerepének a kidomborításával igyekszik jó pontokat gyűjteni.

Olaszországnak az Ukrajna melletti elköteleződése inkább szimbolikus, mintsem tényleges. Egyrészt az olasz belpolitika több szereplője is következetesen békepárti, és a fegyverkezés leállításával mellett foglal állást, másrészt az olasz társadalom legalább annyira – ha nem még jobban – [elutasítja](#) a saját békefenntartók Ukrajnába küldését, mint a német. További korlátozó tényezőt jelent, hogy Olaszország gazdasági helyzete nem teszi lehetővé jelentős támogatások biztosítását: a 135 százalékos államadósság mellett már az 5 százalékos NATO-cél teljesítése is komoly nehézséget fog okozni. Ezért a római kormánynak nem áll rendelkezésére elegendő politikai és pénzügyi tőke ahhoz, hogy a háború lezárását követően érdemi felelősséget vállaljon Ukrajnáért.

Ennek ellenére Giorgia Meloninak sikerült Ukrajna egyik fontos támogatójának és meghatározó külpolitikai szereplőnek mutatnia önmagát. Ez utóbbi esetében egyszerre jelenik meg a transzatlanti kapcsolatok egyik kulcsszereplőjeként és az Európai Bizottság megbecsült szövetségeseként. Mindez ugyanis szavazatokat és nemzetközi presztízt biztosít számára. Az olasz külpolitikai hagyományok ismeretében ez a „tartalom nélküli” geopolitikai szerepvállalás nem meglepő, és Róma valójában kevésbé érdekelt Ukrajnában, mivel a külpolitikai fókuszát inkább a Mediterráneum jelenti. Meloni várhatóan támogatni fogja az Ukrajnának nyújtandó biztonsági garanciákat és az ország újjáépítését – különösen, ha az előbbi a saját politikai kezdeményezéseként tudja tálalni –, mindazonáltal az olasz külpolitikai érdek inkább a béke létrehozása, semmint annak a szavatolásában való részvétel.

Lengyelország kül- és biztonságpolitikáját – a történelme ismeretében érthető módon – az orosz fenyegetéstől való félelem határozza meg. Ezért mindent elkövet az Egyesült Államok haderejének Európában és Lengyelországban tartása, a lengyel haderő erőltetett ütemű és rendkívüli mértékű fejlesztése, valamint Ukrajna Oroszország elleni harcának a végéig történő támogatása érdekében. (Mindez tökéletesen igaz a három balti országra is.) Ugyanakkor a lengyelek kizárják, hogy bármilyen minőségben katonákat küldjenek Ukrajnába. A politikai paletta két ellentétes oldalán álló kormányfő és köztársasági elnök ezekben a kérdésekben egyetért,

a háború után Kijevvel folytatandó kapcsolat egyes fontos elemeiben azonban már sokkal több a nézetkülönbségük, és Ukrajna kapcsán a jobboldali politikusok minden tekintetben jóval szkeptikusabbak, mint a baloldaliak. Oroszország gyengítése minden lengyel számára fontos, de vannak olyanok is, akiknek Ukrajna gyengítése sincs ellenére.

EGYESÜLT KIRÁLYSÁG

Az Egyesült Királyság álláspontja Ukrajna ügyében az EU-éhoz igen hasonló. De érezhető, hogy a brit kormány a Trump elnökkel ápolt viszonylag jó kapcsolata révén az ukrán rendezés során az Európai Unió és az USA között egyfajta összekötő **kapocs** is szeretne lenni. London az EU-val közösen, a hajlandók koalíciója keretében kész lenne Kijevnek biztonsági garanciákat nyújtani, de az a Downing Street szerint csak amerikai segítséggel biztosítható, amely viszont nem magától értetődő. Az Egyesült Királyság eddig mintegy 21,8 milliárd fontnyi támogatásban **részesítette** Ukrajnát, s ebből 13 milliárdot a katonai segítség tesz ki. London 2025 januárjában egy ún. százéves stratégiai **partnerséget** is kötött Kijevvel, amelynek a célja a katonai-biztonsági, politikai, gazdasági és kulturális kapcsolatok elmélyítése és közös platformra helyezése.

Ugyanakkor nem nehéz észrevenni annak a hagyományos brit geopolitikai szemléletnek az újjáéledését, amely szerint meg kell akadályozni egy európai hegemon felemelkedését, és ezt a legjobban a viszályok fenntartásával lehet elérni. A német–orosz gazdasági együttműködés hatásait London többé-kevésbé ellenőrzés alatt tudta tartani, amíg az Egyesült Királyság az EU tagja volt, ám a brexit óta a közvetlen befolyásolási eszköze megszűnt. Annak a narratívának a fenntartásával, hogy Oroszország ellenség, hatékonyan meg lehet gátolni Németország túlzott megerősödését – ugyanakkor e stratégiának jelentős kockázata is vannak, hiszen Londonnak nem csupán Berlin túlzott katonai megerősödése, de az Európai Unió további mélyítése sem érdeke.

KÍNA

Pekingnek a háborúhoz való hozzáállása mindig is visszafogott volt, aminek a hátterében nemcsak a földrajzi távolsága és a közvetlen érintettségének a hiánya áll, hanem az is, hogy bizonyos tekintetekben annak a haszonélvezője, más szempontból viszont az az érdekei ellen hat. Stratégiailag az, hogy Oroszország egyoldalúan rászorul a támogatására, és a Nyugatot – azon belül is a legnagyobb vetélytársát, az Egyesült Államokat – egy, a Csendes-óceántól távol zajló konfliktus köti le, egyértelműen kedvező Kína számára. Ugyancsak előnyös körülmény, hogy úgy tud tanulságokat levonni a hadviselés fejlődésével kapcsolatban, hogy az annak tesztlaborjaként működő háborúban nem kell részt vennie. Másrészt viszont az jelentősen akadályozza az Európába vezető szárazföldi kereskedelmi útvonal használatát, és elősegíti a tömbösödést, tehát nehezebbé vált az európai befolyásának növelése, ami nyilvánvalóan ellentétes az érdekeivel.

Kína részéről Ukrajna kapcsán bizonyára a jövőben is visszafogottságra lehet számítani. Bár nem kizárt, hogy a háború lezárása utáni garanciarendszerben Peking is vállal majd valamilyen szerepet, az azonban valószínűtlen, hogy az olyan mértékű legyen, hogy azzal „magára húzza” a konfliktust.

Összegzőképpen kijelenthető, hogy több mint három és fél évi háborúskodás után közeledik az az idő, amikor a felek egy asztalhoz ülnek végre, és elkezdenek érdemben tárgyalni. Ebben az Egyesült Államoké lesz a kulcsszerep, mert Washington rendelkezik azokkal a pozitív és negatív ösztönző eszközökkel, amelyekkel az érintetteket – elsősorban Oroszországot – rá lehet venni a kompromisszumkötésre. Ukrajna és Európa a feltételeket bizonyos mértékig képes befolyásolni ugyan, de a tárgyalások alapvető irányát nem tudja majd megváltoztatni. Jelenleg az időhúzás szakaszában tartanak az események, amikor a ma még háborúzó felek megpróbálják a lehető legjobb startpozíciót felvenni, hogy amikor majd az érdemi tárgyalások – akár már idén ősszel – megkezdődnek, azokból a lehető legelőnyösebben kerülhessenek ki.

**MAGYAR
KÜLTÜGYI
INTÉZET**